

بررسی اثرات متغیرهای اقتصاد کلان بر نرخ فقر شهری و روستایی در ایران

منصور زیبایی و عبدالرسول شیروانیان*

تاریخ دریافت: 1387/10/21 تاریخ پذیرش: 1388/6/30

چکیده

در این مطالعه، بستگی میان نرخ فقر و متغیرهای اقتصاد کلان و امکان وقوع اثرات نامتقارن با استفاده از تابع فقر به فرم تفاضلی مرتبه‌ی اول بررسی شد. های سری زمانی متغیرهای اقتصاد کلان و نرخ فقر مربوط 1357-1383 می. نتایج بیانگر رابطه‌ای به طور کامل بی‌کشش بین فقر و تغییرات دست اما فقر با نرخ تورم و بی‌کاری رابطه‌ی مستقیم و معنی. نتایج همچنین نشان داد که کشش‌پذیری فقر نسبت به نرخ بی‌کاری بیش از کشش‌پذیری این متغیر نسبت به نرخ تورم است. این نتیجه به دست آمد که بی‌بین فقر و بی‌کاری نامتقارن نیست اما رابطه‌ی میان فقر و نرخ تورم نامتقارن است، به این صورت که کاهش فقر به هنگام پایین بودن نرخ تورم، بیش از افزایش آن در هنگام بالا بودن نرخ تورم است.

JEL: E3 J3 J6 O18.

های کلیدی:

بی‌کاری، ایران.

* ترتیب دانشیار بخش اقتصاد کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی فارس.

e-mail: zibaei@shirazu.ac.ir

فقر یکی از مباحث مهم در ادبیات توسعه
 (میرزاخانی، 1374) 1384؛ عرب مازار و حسینی نژاد،
 1383؛ نجفی و شوشتریان، 2006). بررسی ادبیات فقر حاکی از آن است که تا کنون
 تعریف‌های گوناگونی شرایط مکانی و زمانی مختلف، بیان و براساس آن
 معیارهای گوناگونی برای سنجش فقر رایج (1375 1382
 جعفری ثانی، 1385). در عین حال، آن چه از مجموع تعریف و معیارهای مورد استفاده در
 تعیین فقر قابل استنباط است آن است که توانایی مالی گ های فقیر در تامین مخارج زندگی
 (شفیعی و بخشوده، 1384). با صنعتی شدن کشورها، به نظر می آید که پدیده
 فقر برطرف شود اما چنین نشد و کشورها بیش از پیش با پدیده
 1375 1378 1382 ثانی، 1385).
 ان امروز نیز پدیده فقر منحصر به یک کشور و جامعه خاص نیست)
 1379). اکنون ی جهانی بدل شده و اقدام گوناگونی از سوی
 های غیردولتی در زمینه توسعه با هدف ریشه کنی فقر انجام
 (2006). اخیر، مسد فقر بویژه کشورهای در حال توسعه توجه
 بیش جلب کرده زیرا در این کشورها این موضوع دارای عمق و ابعاد
 وسیع (1378 1370). ایران نیز کشورهای در حال
 اجتماعی فقر رو به (زاهدی مازندرانی، 1384). طی سال
 1339 1357 که دوران شکل گیری انقلاب اسلامی و ظهور آن در سال 1357
 توسعه مبتنی بر محور رشد در کشور دنبال شد. در این باره به صراحت فرض شده بود که
 طور خودکار به فقرا منتقل می شود. این در حالی ست که در عمل،
 مندان بیش از فقرا از منافع رشد بهره مند شده و نابرابری درآمدی و فقر در این دوره
 افزایش یافت (2004؛ صالحی اصفهانی، 2006). با وقوع انقلاب اسلامی در
 1357 -اجتماعی را در استراتژی توسعه تعریف و مورد توجه

بررسی اثرات متغیرهای اقتصاد کلان بر نرخ فقر ...

1359 کشور وارد جنگ تحمیلی از سوی عراق که این امر

یل و مشکلات متعدد اقتصادی از قبیل تورم، کاهش شدید درآمدهای نفتی و رکودهای

پیاپی در فرآیند تولید مواجه کرد. این موارد موجب از بین رفتن وحدت نظر در زمینه

سیاست‌های توسعه شد و سیاست‌های توزیع درآمدی)

2004؛ صالحی اصفهانی، 2006). در نتیجه، در فاصله بین پیروزی انقلاب اسلامی تا پایان

(1367 1357) بی‌کاهش محسوسی نداشت و تقریب در همان

وضعیت اولیه قی ماند. این موضوع در زمینه نرخ فقر شهری نگران کننده

که در این دوره زمانی نرخ فقر شهری افزایش یافت (1).

(1). برخی شاخص‌های کلان اقتصادی ایران در سال 1357-83

	بی	GNP	نرخ بی‌کاری		
---	45/00	-15/31	---	8/33	1357
26/30	---	2/21	6/40	11/54	1358
23/00	---	-21/63	8/28	24/14	1359
---	---	-6/40	10/36	22/22	1360
---	35/20	11/90	11/65	20/45	1361
---	---	10/26	12/37	13/21	1362
17/90	35/10	-4/68	12/77	11/67	1363
18/70	33/90	-0/23	13/58	5/97	1364
28/40	44/50	-15/97	14/13	23/94	1365
34/10	41/60	13/46	14/05	28/41	1366
33/50	44/70	-22/93	14/61	28/32	1367
34/70	43/20	9/22	14/30	17/93	1368
31/20	35/90	16/38	13/24	8/77	1369
27/50	35/20	9/47	11/13	20/43	1370
24/30	31/70	3/12	10/66	24/55	1371
23/70	33/10	12/93	11/16	22/94	1372
24/80	33/00	-3/86	10/93	34/99	1373

(1). برخی شاخص‌های کلان اقتصادی ایران در سال 83-1357

	بی	GNP	نرخ بی‌کاری		
27/10	34/70	1/12	10/47	49/46	1374
24/60	35/50	6/41	11/79	23/12	1375
22/00	31/50	-0/04	13/10	17/37	1376
19/40	31/90	-3/46	12/50	18/10	1377
17/40	28/50	9/46	13/50	20/07	1378
14/90	27/90	4/64	14/30	12/62	1379
14/60	27/20	4/02	14/20	11/40	1380
11/50	23/00	10/41	12/80	15/80	1381
9/20	18/30	7/72	11/80	15/63	1382
7/70	14/00	9/12	10/30	15/24	1383

: بی و شهری، صالحی اصفهانی (2006)؛ سایر موارد از سایت مرکز آمار ایران و سایت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به

پس از پایان جنگ در سال 1367 دولت سیاست کاهش نقش خود و روی آوردن به اقتصاد بازار آزاد را در دستور کار قرار داد.ندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی را برای معرفی برنامه رسمی خود آزادسازی تجارت خارجی و خصوصی کرین ترتیب گام به عرصه جدیدی از توسعه نهاد (2004؛ صالحی اصفهانی، 2006). بر این اساس سیاست‌های آزادسازی تجارت خارجی خصوصی سازی، عدالت اجتماعی و تامین کمینه نیازهای اساسی عامه هایی بود که طی سه برنامه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور (1368 1383) هرچند این سیاست‌های تعدیل ساختاری تحت تاثیر گیری سیاست دولتی و جهت‌دهی منابع، متوسط نرخ رشد تولید ناخالص ملی واقعی 6/04 1368 1383 راه داشت، اما موجب ایجاد تورم () 50 (1374)، و نیز بی‌کاری که نرخ بی‌کاری طی سال‌های یاد شده کماکان دو رقمی باقی ماند (1).

بررسی اثرات متغیرهای اقتصاد کلان بر نرخ فقر ...

در عین حال سیاست‌های تعدیل ساختاری و تحولات کلان اقتصادی در فاصله

1368 1383 نتایج جالب توجه و قابل تملی را در زمینه فقر در ایران به هم

دادهای کلان اقتصادی یاد
بی
34/20 1383 14/00 1368 43/20

1383 کاهش یابد. به بیان دیگر، سیاست 7/70 1368

تعدیل ساختاری و تحولات کلان اقتصادی سال 1368-83، کاهش نرخ فقر در مناطق

بی با نرخ م 4/50 درصد و کاهش نرخ فقر در مناطق شهری با نرخ متوسط

5/16 درصد را در پی داشته است (1). در این فرآیند هر یک از متغیرهای کلان

اقتصادی از قبیل سطح دست‌مزدها، نرخ تورم و نرخ بی‌کاری تأثیرات متفاوتی را بر تغییرات

بی و شهری د . با این همه، تعیین اثر و میزان تاثیر هر یک از

متغیرهای یاد موضوعی است که در تصمیم‌سازی و سیاست های آتی

در زمینه‌ی فقر از اهمیت به‌سزایی برخوردار است (2006). توجه نکردن به این موضوع

می‌تواند باعث سیاست ب، اتلاف منابع کم‌یاب اقتصادی، کاهش کارایی

ی کاهش فقر ادامه افزایش در جامعه شده و به این ترتیب پایدار

کشور را دچار چالش کند (1379).

، پایه این مطالعه را در ایران تشکیل داده و انجام آن را ضروری

می‌کند. بر این اساس این مطالعه به بررسی رابطه عمومی

تورم و نرخ بی‌کاری پرداخته و در ادامه، وضعیت تقارن یا تقارن تاثیر هر یک از

متغیرهای یاد

روش تحقیق

ر یک از متغیرهای کلان اقتصادی ازای تأثیرات متفاوتی بر نرخ فقر در جامعه می‌باشند.

منظور تعیین نحوه میزان تاثیر هر یک از متغیرهای نرخ تورم، نرخ بی‌کاری و سطح

بی و شهری در ایران از تابع فقر تفاضلی مرتبه

این تابع به طور مستقیم تاثیر هر یک از این متغیرها را بر نرخ فقر بیان می‌کند.

یاد شده صورت زیر (بلنک و بلیندر، 1986؛ کاتلر و کاتز، 1991

بلنک، 1993؛ موکان 1995؛ سوتوماپور، 2006):

$$\Delta \text{Ln(Pov)}_t = \alpha + \beta_1 \Delta \text{Ln(Wage)}_t + \beta_2 \Delta \text{Unemployment}_t + \beta_3 \Delta \text{Inflation}_t + e_t \quad (1)$$

که در آن، Ln(Pov) لگاریتم نرخ بی‌کاری، Ln(Wage) لگاریتم

نرخ بی‌کاری، Inflation، e و $\beta_3, \beta_2, \beta_1, \alpha$ یب مدل می

بررسی اثرات متغیرهای یاد تغییرات هر یک از این متغیرها از طریق

گیری، که در مدل مورد نظر با علامت Δ

(سوتوماپور، 2006). گفتنی است که استفاده از تفاضل‌گیری موجب کاهش مشکل هم‌خطی

بین متغیرهای توضیحی مدل نیز می (گجراتی، 2005). (1) ضریب

مزد بیانگر کشش

بی‌کاری به ترتیب نشان دهنده درصد تغییر در فقر در نتیجه یک درصد تغییر در هر یک از

این متغیرها به شرط ثابت بودن سایر شرایط. از سوی دیگر انتظار می نرخ بی‌کاری

تاثیر مثبت و قوی زیرا نیروی کار مهم‌ترین منبع درآمد اغلب خانوارها

بوده و بی‌کاری در شرایط رکود اقتصادی، بیش بین تحمیل می

بر این اساس، وقوع بی‌کاری می‌تواند به کاهش شدید درآمد این خانوارها

مین نیازهای اساسی در زندگی محروم کند. ین ترتیب، بی‌کاری فشار قابل

ای را به اغلب خانوارها، بویژه خانوارهای کم درآمد وارد می‌کند

فقر سوق می. برعکس در شرایط رونق اقتصادی با ایجاد فرصت‌های جدید شغلی و

افزایش تقاضا برای نیروی کار، بی‌کاری کاهش و در نتیجه درآمدها، بویژه درآمد گروه

خانوارهای کم درآمد و فقیر افزایش یافته، وضعیت زندگی آنان مطلوب

میزان فقر در جامعه کاسته می (بلنک و بلیندر، 1986؛ کاتلر و کاتز، 1991

موکان، 1995؛ سوتوماپور، 2006 (1379).

بررسی اثرات متغیرهای اقتصاد کلان بر نرخ فقر ...

ی تاثیر نرخ تورم بر نرخ فقر دیدگاه‌های متفاوتی وجود دارد. در عین حال اغلب مطالعات صورت گرفته در این باره حاکی از وجود رابطه ضعیف مثبت بین (بلنک و بلیندر، 1986؛ بلنک 1993؛ 1995)

برخی از مطالعات نتایج مبنی بر تاثیر منفی تورم بر نرخ فقر را ارایه و بیان کرده‌اند که با افزایش تورم، نرخ فقر کاهش می‌یابد (کاتلر و کاتز، 1991؛ موکان، 1995) و برخی دیگر قایـد رابطه بین نرخ (یور، 2006). با تاثیر

است این است که در شرایط تورمی، وابستگی خانوارها به درآمدهای اسمی ثابت تاثیر ملموسی بر فقر خانوارها بر جای می‌دهد. این ترتیب که با وقوع تورم خانوارهایی که درآمدهای اسمی ثابت یا تقریباً ثابت، بخش عمده و اصلی درآمد آن تشکیل می‌دهد، با کاهش قدرت خرید و درآمد واقعی مواجه شده و در مواردی نیز با مشکل مین نیازهای اساسی مواجه می‌شوند. این روند، این خانوارها را دچار پدیده می‌کند (بلنک و بلیندر، 1986؛ کاتلر و کاتز، 1991؛ بلنک 1993؛ 1995). گفتنی است که پرداخت‌های انتقالی و دست‌مزد، منابع اصلی و عمده درآمدهای اسمی ثابت را تشکیل می‌دهد. بر این اساس، افزایش سطح دست‌مزدها می‌تواند از طریق افزایش درآمد اسمی ثابت به کاهش . اما وجود شرایط تورمی می‌تواند این تاثیر

آن را خنثی کند (1995). این ترتیب بسته به وضعیت تورم، سطح دست‌مزدها می‌تواند موجب کاهش (آدیسن و بلک 1998 سوتومایور، 2006) و یا بر تغییرات آن بی‌تاثیر باشد (1995) 2001 کاران، 2005).

از طرف دیگر افزایش سطح عمومی قیمت‌ها یا همان پدیده تورم، اثرات متفاوتی بر قیمت کالاها و خدمات مختلف دارد. که لزوماً قیمت تمام کالاها و خدمات به میزان یکسانی افزایش نمی‌یابد. تورم، بیش‌تر بر افزایش قیمت کالاها و خدمات اساسی تمرکز دارد. این گونه کالاها و خدمات، بخش قابل ملاحظه‌ای از مخارج خانوارهای کم درآمد را به تری در الگوی مصرفی آنان دارد. بر این اساس بروز تورم، می

نسبت به سایر خانوارهای موجود در جامعه زیان بیش تری را متوجه این خانوارها می‌کند، که آن‌ها را به خط فقر نزدیک می‌کند و یا خط فقر قرار می‌دهد. توجه به این نکته ضروری است که خانوارها تا حدودی توانایی تعدیل ضمنی اثر تورم را دارند. این امر از طریق ایجاد تغییر در نوع و مقادیر نسبی کالاها و خدمات و به بیان دیگر ایجاد تغییر در الگوی مصرفی خود انجام می‌دهند. این شکل که خانوارها از میزان مصرف کالاها و خدماتی که قیمت آن‌ها با افزایش بیش می‌کاهند و بر میزان مصرف سایر کالاها و خدمات می‌افزایند. نتیجه واکنش خانوارها به تغییرات قیمت، کاهش تاثیر تورم بر قدرت خرید و درآمد واقعی آن است. بر این اساس، تغییر الگوی مصرفی خانوارها در شرایط تورمی موجب تضعیف اثر تورم بر فقر جامعه می‌شود. برخی از مطالعات نیز مقایسه میزان تاثیر نرخ‌های تورم و بی‌کاری بر نرخ بی‌کاری در تغییرات نرخ فقر، قوی و تاثیر نرخ تورم در این تغییرات، ضعیف بوده چنین نتیجه گرفته‌اند که نرخ بی‌کاری نسبت به نرخ فقر تاثیر بیش تغییرات نرخ فقر ایفا می‌کند. این مطالعات می‌توان به بلنک و بلیندر (1986)، کاتز و کاتز (1991) و موکان (1995)، و سوتومايور (2006) کر .

گفتنی است که مدل در دو وضعیت فقر روستایی و فقر شهری مورد توجه قرار گرفته است. در مورد هر یک از متغیرهای این مدل، با توجه به سری زمانی بودن اطلاعات، ایستایی ریشه واحد¹ دیکي فولر افزوده² بررسی . بررسی هم‌خطی بین متغیرهای مدل، با استفاده از وضعیت³ و شاخص وضعیت⁴ . بررسی بستگی سریالی که از مسایه های سری زمانی است، از آزمون بستگی سریالی ضریب لاگرانژ⁵ ن دوربین واتسون⁶ . چنین، از زمانی هاسمن⁷ تعیین برون یی متغیرهای توضیحی استفاده شد.

1 - Unit Root Test

2 - Augmented dickey-fuller Statistic

3 - Condition Number

4 - Condition Index

5 - Serial Correlation Lagrange Multiplier Test

6 - Durbin Watson Test

7 - Hausman Simultaneity Test

بررسی اثرات متغیرهای اقتصاد کلان بر نرخ فقر ...

بررسی تقارن یا تقارن تاثیر هر یک از متغیرهای مدل بر فقر، برای هر یک از این متغیرها، یک متغیر مجازی به صورت صفر و یک (یک برای کاهش در مقدار هر یک از متغیرها در سایر موارد) تعریف و به ضرب در هر یک از متغیرهای توضیحی مدل. بر این اساس مدل مورد استفاده بررسی وضعیت تقارن یا تقارن تاثیر هر یک از متغیرهای کلان اقتصادی شامل مزدها، نرخ بی‌کاری ترتیب به صورت زیر (سوتامایور، 2006):

$$\Delta \ln(\text{Pov})_t = \alpha + \beta_1 \Delta \ln(\text{Wage})_t + \beta_2 \Delta \text{Unemployment}_t + \beta_3 \Delta \text{Inflation}_t + \beta_4 \text{DWNEG} * \Delta \ln(\text{Wage})_t + \beta_5 \text{DWNEG} * \Delta \text{Unemployment}_t + \beta_6 \text{DWNEG} * \Delta \text{Inflation}_t + e_t \quad (2)$$

$$\Delta \ln(\text{Pov})_t = \alpha + \beta_1 \Delta \ln(\text{Wage})_t + \beta_2 \Delta \text{Unemployment}_t + \beta_3 \Delta \text{Inflation}_t + \beta_4 \text{DUNEG} * \Delta \ln(\text{Wage})_t + \beta_5 \text{DUNEG} * \Delta \text{Unemployment}_t + \beta_6 \text{DUNEG} * \Delta \text{Inflation}_t + e_t \quad (3)$$

$$\Delta \ln(\text{Pov})_t = \alpha + \beta_1 \Delta \ln(\text{Wage})_t + \beta_2 \Delta \text{Unemployment}_t + \beta_3 \Delta \text{Inflation}_t + \beta_4 \text{DINEG} * \Delta \ln(\text{Wage})_t + \beta_5 \text{DINEG} * \Delta \text{Unemployment}_t + \beta_6 \text{DINEG} * \Delta \text{Inflation}_t + e_t \quad (4)$$

که در آن، DWNEG متغیر مجازی تغییر در لگاریتم مزد نیروی کار، DUNEG متغیر مجازی تغییر در نرخ بی‌کاری و DINEG متغیر مجازی تغییر در نرخ تورم و $\beta_6, \beta_5, \beta_4$ در هر یک از مدل ترتیب ضرایب ضرب متغیر مجازی مدل مربوطه در هر یک از متغیرهای کاری و تورم می. در صورت معنی

یک از این ضرایب در مدل دوم، این معنی‌داری بیانگر نداشتن تقارن تاثیر سطح دست تغییرات نرخ فقر است که بسته به این که کدام یک از ضرایب بالا معنی‌دار شده باشند، منشا این نداشتن تقارن تعیین می. با معنی‌دار شدن هر یک از این ضرایب در مدل سوم، این معنی‌داری بیانگر نداشتن تقارن تاثیر نرخ بی‌کاری بر تغییرات نرخ فقر است که بسته به این که کدام یک از ضرایب بالا معنی‌دار شده باشند، منشا این نبود تقارن تعیین می.

صورت معنی‌دار شدن هر یک از این ضرایب در مدل چهارم، این معنی‌داری بیانگر نداشتن تقارن تاثیر نرخ تورم بر تغییرات نرخ فقر است که بسته به این که کدام یک از ضرایب بالا معنی‌دار شده باشند، منشا این نبود تقارن تعیین می. سایر متغیرها و پارامترها تعریف شده.

تعیین وضعیت تقارن یا تقارن تاثیر هر یک از م

بی از آزمون والد¹ پذیرفته شود که بیانگر

برابر صفر بودن کلیه $\beta_4, \beta_5, \beta_6$ در مدل مورد نظر است، متغیر مورد بررسی دارای

تاثیر متقارن و چنان چه این فرض رد شود، متغیر یادشده دارای تاثیر نامتقارن بر

تقارن، چگونگی .

تعیین می (سوتامایور، 2006).

آمار و اطلاعات مورد استفاده در این مطالعه مربوط به سطح کلان اقتصادی بوده و شامل

بی، نرخ تورم، نرخ بی کاری، سطح دست

تولید ناخالص ملی واقعی می باشد که دوره زمانی 1357 1383

می . صالحی اصفهانی (2006)

آمده که در آن نرخ خانوارهای فقیر شهری و روستایی کشور بر

کمینه ی مواد غذایی و مواد غیر غذایی)

تورم، نرخ بی کاری، سطح دست مزد و نرخ رشد تولید ناخالص ملی واقعی نیز از سایت مرکز

آمار ایران و نیز سایت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

نتایج و بحث

(2) نتایج مربوط به بررسی ایستایی متغیرهای مورد مطالعه را نشان می

اساس اطلاعات موجود در این جدول برای متغیرهای تغییرات لگاریتم

تغییرات لگاریتم فقر شهری و تغییرات نرخ بی کاری فرض وجود ریشه واحد در سطح

5% و نیز برای متغیرهای تغییرات لگاریتم سطح دست مزد و تغییرات نرخ تورم فرض یاد

1% رد می . متغیرها با توجه به این که به صورت تفاضل مرتبه

اند، بدون روند و در سطح ایستا می

بررسی اثرات متغیرهای اقتصاد کلان بر نرخ فقر ...

(2). نتایج مربوط به بررسی ایستایی متغیرهای مورد مطا

وضعیت ایستایی	دیکر فولر افزوده محاسباتی	متغیرهای مورد مطالعه
I(0)	-3/029**	$\Delta \text{Ln(Rural Poverty)}$
I(0)	-1/998**	$\Delta \text{Ln(Urban Poverty)}$
I(0)	-6/364***	$\Delta \text{Ln(Wage)}$
I(0)	-2/515**	$\Delta \text{Unemployment}$
I(0)	-5/441***	$\Delta \text{Inflation}$

یافته : ** معنی : %5 *** معنی : %1

در ادامه با توجه به این که درونزا یا برون یی متغیرهای توضیحی مدل در انتخاب شیوه
ثر می (صدیقی و هم‌کاران، 2000؛ گجراتی، 2005)، به بررسی این موضوع

. با این فرض که متغیرهای توضیحی مدل ممکن است درون

نخست نیاز به تعیین متغیرهای ابزاری مناسب برای هر یک از این متغیرها می . در این
زمینه، وفقه‌های اول تا سوم کلیه متغیرهای توضیحی به عنوان متغیرهای ابزاری برای هر یک
از این متغیرها در نظر گرفته شد.

گفتنی است که متغیرهای ابزاری مناسب بایستی دو ویژگی استقلال از جمله اخلال مدل و
نیز هم‌بستگی بالا با متغیر مورد نظر را داشته باشند (صدیقی کاران، 2000؛ گجراتی،
2005). بر این اساس کلیه متغیرهای ابزاری منتخب برای متغیرهای توضیحی مدل،
متغیرهای با وفقه می‌باشند می‌توان دریافت که این متغیرهای ابزاری از جمله اخلال مدل،
مستقل بوده و ویژگی نخست متغیرهای ابزاری را تـمـین می‌کنـد . بررسی ویژگی دوم

متغیرهای ابزاری، به برآورد رگرسیون بین هر یک از متغیرهای توضیحی و وفقه

سوم کلیه این متغیرها به عنوان متغیرهای ابزاری مبادرت . ضریب هم‌بستگی بین هر یک
از متغیرهای تغییرات لگاریتم مزد، تغییرات نرخ بی‌کاری و نرخ تورم با این
غیرهای ابزاری به ترتیب 0/987 0/883 0/918 بوده که این موضوع بیانگر جان‌شینی

مناسب این متغیرهای ابزاری برای متغیرهای توضیحی مدل می .

زمانی هاسمن به بررسی برون بی متغیرهای توضیحی مدل

. نتایج حاصل از این بررسی در جدول (3) . همان طور که دیده می

بی و نیز در مدل مربوط به فقر شهری، نتایج آزمون والد حاکی از آن است

که کلیه یب جملات پسماند اضافه شده به مدل اصلی، از نظر آماری دارای اختلاف

معنی دار با صفر نمی . از طرف دیگر با مراجعه به هر یک از ضرایب

اضافه شده به مدل اصلی، ملاحظه می شود که ضرایب مربوط به این جملات پسماند نیز از

نظر آماری تفاوت معنی . بر این اساس می توان چنین استنباط کرد که

متغیرهای تغییرات لگاریتم مزد، تغییرات نرخ بی کاری و نرخ تورم در مدل اصلی،

نرخ فقر روستایی و شهری، متغیرهایی برون

روستایی و شهری، روش حداقل مربعات معمولی (OLS)¹

(3). نتایج مربوط به بررسی برون بی متغیرهای توضیحی مدل مورد مطالعه

متغیر وابسته		متغیرهای توضیحی /
$\Delta \text{Ln}(\text{Urban Poverty})$	$\Delta \text{Ln}(\text{Rural Poverty})$	
-0/092	-0/056	Intercept
(0/028)**	(0/036)	
-0/048	-0/037	$\Delta \text{Ln}(\text{Wage})$
(0/097)	(0/123)	
0/051	0/058	$\Delta \text{Unemployment}$
(0/041)*	(0/052)	
0/006	0/003	$\Delta \text{Inflation}$
(0/003)	(0/003)	
0/012	0/009	$e \Delta \text{Inflation}$
(0/010)	(0/013)	

1. Ordinary Least Square (OLS)

بررسی اثرات متغیرهای اقتصاد کلان بر نرخ فقر ...

(3). نتایج مربوط به بررسی برون یی متغیرهای توضیحی مدل مورد مطالعه

متغیر وابسته		متغیرهای توضیحی /
$\Delta \text{Ln}(\text{Urban Poverty})$	$\Delta \text{Ln}(\text{Rural Poverty})$	
0/050	0/038	$e^{\Delta \text{Unemployment}}$
(0/087)	(0/110)	
0/470	-0/229	$e^{\Delta \text{LnWage}}$
(0/530)	(0/671)	
0/539	0/367	R^2
1/927	2/340	DW
1/519	1/569	Wald - statistic

یافته : * معنی : * 10% ** معنی : * 5%

با توجه به این که بیش از 1373 نفر، این امکان وجود دارد که مدل مورد استفاده با مشکل شدت بی‌کاری هستند (1373)، این امکان وجود دارد که مدل مورد استفاده با مشکل شدت خطی مواجه باشد. از طرف دیگر یکی از روش‌های مقابله با این مسد گیری از متغیرها و استفاده از تفاضل آن (گجراتی، 2005)، توجه به این موضوع در مطالعه و استفاده از تفاضل متغیرها موجب شد که شاخص وضعیت در مدل یی 1/752 د که با توجه به کم بودن این شاخص در مدل‌های یاد شده، این مدل‌ها با مشکل شدت هم‌خطی مواجه نمی . وضعیت فقر روستایی و فقر شهری، با خودهم‌بستگی سریالی مواجه نبود. بر این اساس، نتایج یی و فقر شهری به

مربعیات معمولی (OLS) (4) ی- (4) سبت به تغییرات سطح ضریب تغییرات لگاریتم سطح دست‌مزد که بیانگر کشش می و فقر شهری دارای علامت موافق انتظار می . این مفهوم که افزایش سطح دست‌مزدها می‌تواند عاملی در جهت کاهش . اما، این ضریب از نظر آماری معنی نیست. می‌توان دریافت که یی

و شهری در ایران نسبت به تغییرات سطح دست به طور کامل بی‌کشش بوده و به بیان دیگر، افزایش سطح دست‌مزدها در ایران تاثیری بر کاهش نرخ فقر روستایی و شهری ندارد. منطبق با دیدگاه یاورس (1995) (2001) کاران (2005) مبنی بر تحت‌الشعاع قرار گرفتن افزایش سطح دست‌مزدها از طریق نرخ تورم و در نتیجه خنثی شدن اثر افزایش سطح دست‌مزدها بر تغییرات نرخ فقر، می‌توان بی‌تاثیر بودن سطح دست‌مزدها بر تغییرات شهری را به علت شرایط تورمی در ایران دانست (1). زیرا افزایش دست‌مزدها از طریق افزایش درآمدهای اسمی ثابت، به افزایش قدرت خرید و درآمد واقعی منجر شده و می‌تواند کاهش فقر را به همراه شرایط تورمی می‌تواند کاهش قدرت خرید و درآمد واقعی، این تاثیر را خنثی کند.

(4). تابع فقر تفاضلی مرتبه بی و شهری ایران

متغیر وابسته		متغیرهای توضیحی /
$\Delta \ln(\text{Urban Poverty})$	$\Delta \ln(\text{Rural Poverty})$	
-0/031	-0/027	Intercept
(0/032)	(0/026)	
-0/034	-0/048	$\Delta \ln(\text{Wage})$
(0/081)	(0/065)	
0/081	0/075	$\Delta \text{Unemployment}$
(0/033)**	(0/026)**	
0/009	0/006	$\Delta \text{Inflation}$
(0/003)***	(0/002)**	
0/437	0/438	R^2
1/076	2/206	DW

یافته: %1 *** معنی: %5 ** معنی: %10

از سوی دیگر، نتایج آرایه (4) بیانگر وجود رابطه مثبت و معنی‌دار بین بی‌کاری و نرخ تورم و نیز بین بی‌کاری و نرخ فقر روستایی و شهری است. ضرایب و نیز نیمه‌لگاریتمی بودن تابع فقر نسبت به این متغیرهای نرخ بی‌کاری و نیز نرخ

بررسی اثرات متغیرهای اقتصاد کلان بر نرخ فقر ...

تورم، کشش نرخ فقر روستایی در مورد این متغیرها به ترتیب برابر 0/009 0/003 می باشد. بر این اساس فرض ثابت بودن سایر شرایط، با افزایش یک درصد در نرخ بی‌کاری، نرخ فقر بی در ایران 0/009 صد افزایش می‌یابد. چنین، افزایش یک درصدی نرخ تورم فرض ثابت بودن سایر شرایط، موجب افزایش 0/003 بی در کشور می باشد. بخش دیگر از اطلاعات موجود در جدول (4) ی متغیرهای یاد شده با فقر شهری در ایران است. این اطلاعات نیز روابط بین این متغیرها با نرخ فقر روستایی را نشان می‌دهد. این ترتیب که رابطه مثبت و معنی‌دار بین شهری و نرخ تورم و نیز بین نرخ بی‌کاری وجود دارد. با توجه به ضرایب به دست آمده و نیمه لگاریتمی بودن تابع نسبت به این متغیرها، مقدار کشش نرخ فقر شهری نسبت به نرخ بی‌کاری و نرخ تورم به ترتیب برابر 0/010 0/004 می باشد. بر این اساس فرض ثابت بودن سایر شرایط، با افزایش یک درصد در نرخ بی‌کاری، نرخ فقر شهری در ایران 0/010 درصد و با افزایش یک درصد در نرخ تورم بودن سایر شرایط شهری افزایش 0/004 درصدی را تجربه می‌کند. می‌توان دریافت که هم در زمینه بی و هم فقر شهری، تغییرات نرخ بی‌کاری در ایران موضوعی بسیار مهم تغییرات نرخ تورم. هرچند که تغییرات نرخ تورم نیز به نوبه مل بوده و نبایستی نسبت به آن بی. این موضوع منطبق بر نتایج مطالعات بلنک و بلیندر (1986)، کاتلر و کاتز (1991) (1995)، موکان (1995) و سوتوماپور (2006) می باشد. در تشریح این موضوع توجه به این نکته ضروری است که نیروی کار مهم این منبع بیش خانوارها بوده و بی‌کاری در شرایط رکود اقتصادی، بیش بین تحمیل می‌شود. بر این اساس، وقوع بی‌کاری می‌تواند به کاهش شدید درآمد این مین نیازهای اساسی خود در زندگی محروم کند.

بی‌کاری فشار قابل ملاحظه بیش خانوارها، بویژه خانوارهای کم درآمد، وارد می‌کند. ها را به سمت فقر سوق می‌دهد. اما در زمینه تاثیر نرخ تورم بر بی خانوارها در تعدیل ضمنی اثر تورم از طریق ایجاد تغییر در الگوی مصرفی خود و نیز از طریق

امکان افزایش درآمد اسمی، موجب تضعیف اثر تورم بر جامعه می‌باشد. بر این اساس، تاثیر نرخ بی‌کاری در تغییرات نرخ فقر، قوی و تاثیر نرخ تورم در این تغییرات، ضعیف‌تر بوده و نرخ بی‌کاری نسبت به نرخ فقر تاثیر بیش تری را در تغییرات نرخ فقر ایفا می‌کند.

جا که متغیر تغییرات لگاریتم سطح دست‌مزد بر تغییرات نرخ فقر روستایی و شهری از نظر آماری دارای تاثیر معنی نیست بنابراین بررسی وضعیت تقارن یا تقارن تاثیر فقر موضوعیت ندارد. در ادامه به بررسی وضعیت تقارن یا

تقارن تاثیر نرخ بی‌کاری و نرخ تورم بر نرخ فقر روستایی و شهری در ایران مبادرت می‌نماید. (5) بررسی وضعیت تقارن تاثیر نرخ بی‌کاری بر نرخ فقر

بی و شهری پرداخته است. با توجه به آزمون والد و معنی ضرب متغیر مجازی در سایر متغیرهای مدل، رابطه بین بی با سطح مزدها، نرخ بی‌کاری و نرخ تورم در وضعیت‌های افزایش یا کاهش نرخ بی‌کاری، تغییر نکرده و نرخ بی‌کاری دارای تاثیر متقارن بر نرخ فقر روستایی است. به بیان دیگر، یک درصد افزایش یا کاهش در نرخ بی‌کاری از نظر مقدار قدر مطلق، دارای تاثیر یکسان بر نرخ فقر روستایی است. (5)، این برداشت در مورد رابطه بین نرخ

بی‌کاری و نرخ فقر شهری مصداق ندارد. با توجه به آزمون والد و معنی

نرخ بی‌کاری دارای تاثیر نامعنی است.

ضرب متغیرهای مجازی در سایر متغیرها، یک درصد افزایش در نرخ بی‌کاری دارای تاثیر بیش‌تری بر نرخ فقر شهری نسبت به یک درصد کاهش در این نرخ است.

با توجه به تاثیر متقارن سیکل‌های بی‌کاری بر نرخ فقر روستایی و تاثیر نامتقارن بر نرخ فقر شهری و نیز با در نظر گرفتن دیدگاه (1995)، موکان (1995) و سوتومایور

(2006) می‌توان دریافت که در مناطق روستایی ایران، کاهش درآمدهای ایجاد

خانوارها در شرایط بی‌کاری و رکود اقتصادی، به طریق افزایش

های شغلی در شرایط رونق اقتصادی جبران شده و در نتیجه بی‌کاری دارای تاثیر

بررسی اثرات متغیرهای اقتصاد کلان بر نرخ فقر ...

مقایسه‌ی نرخ فقر روستایی است. اما بر اساس دیدگاه ، این تقارن تاثیر نرخ بی‌کاری بر نرخ فقر در مناطق شهری حاکی از وجود مشکل دائمی در بازار نیروی کار شهری از نظر اشتغال و کاهش شدید درآمد خانوارهای عرضه‌کننده نیروی کار ای که در شرایط موجود بازار نیروی کار شهری توانایی جبران و تعدیل کاهش درآمدهای ایجاد شده برای خانوارها را ندارد.

(5). نتایج بررسی وضعیت تقارن تاثیر نرخ بی‌کاری بر نرخ فقر روستایی و شهری در ایران

متغیر وابسته		متغیرهای توضیحی /
$\Delta \text{Ln}(\text{Urban Poverty})$	$\Delta \text{Ln}(\text{Rural Poverty})$	
0/012	0/007	Intercept
(0/047)	(0/057)	
-0/013	-0/016	$\Delta \text{Ln}(\text{Wage})$
(0/080)	(0/119)	
-0/108	0/017	$\Delta \text{Unemployment}$
(0/050)*	(0/085)	
0/000	0/004	$\Delta \text{Inflation}$
(0/003)	(0/003)	
-0/066	-0/063	$\text{DUNEG} \times \Delta \text{Ln}(\text{Wage})$
(0/122)	(0/164)	
0/222	0/087	$\text{DUNEG} \times \Delta \text{Unemployment}$
(0/075)**	(0/121)	
0/003	0/001	$\text{DUNEG} \times \Delta \text{Inflation}$
(0/004)	(0/005)	
0/392	---	AR(1)
(0/148)**	---	
0/763	0/463	R^2
2/034	2/174	DW
9/390**	0/545	Wald - statistic

یافته : * معنی 10% ، ** معنی 5%

(6) بیانگر وضعیت تقارن تاثیر نرخ تورم بر نرخ فقر روستایی و شهری

. با توجه به آزمون والد و معنی‌داری ضریب مربوط به حاصل ضرب متغیر مجازی در متغیر تغییرات نرخ تورم، رابطه بین فقر روستایی با نرخ تورم در وضعیت‌های افزایش یا

کاهش نرخ تورم، تغییر می‌کند و نرخ تورم دارای تاثیر نامتقارن بر نرخ فقر روستایی است. وضعیت ای است که یک درصد کاهش در نرخ تورم از نظر مقدار قدر مطلق نسبت به یک درصد افزایش در نرخ تورم، دارای تاثیر بیش‌تری بر نرخ فقر روستایی (6) این موضوع در مورد رابطه بین نرخ تورم و نرخ فقر شهری نیز وجود و نرخ تورم دارای تاثیر نامتقارن بر نرخ فقر شهری است. با توجه به این که تقارن تاثیر نرخ تورم بر نرخ فقر ناشی از تاثیر متفاوت پدیده تورم بر قیمت کالاها و بی خانوارها در تعدیل ضمنی اثر تورم (1995)، می‌چنین استنباط کرد که خانوارهای روستایی و شهری در صورت افزایش نرخ تورم، به دلیل کاهش هر چه بیش‌تر قدرت خرید و درآمد واقعی، تعدیل بیش‌تری را در الگوی مصرفی خود برای حفظ وضعیت قبلی خود، نسبت به وضعیت کاهش در نرخ تورم انجام می‌دهد. مجموع، تاثیر افزایش نرخ تورم بر نرخ فقر به میزان بیش‌تری تعدیل شده و تقارن تاثیر نرخ تورم بر نرخ فقر را در پی دارد.

(6). نتایج بررسی وضعیت تقارن تاثیر نرخ تورم بر

نرخ فقر روستایی و شهری در ایران

متغیر وابسته		متغیرهای توضیحی /
$\Delta \text{Ln}(\text{Urban Poverty})$	$\Delta \text{Ln}(\text{Rural Poverty})$	
-0/098	-0/088	Intercept
(0/038)**	(0/031)**	
-0/051	-0/047	$\Delta \text{Ln}(\text{Wage})$
(0/088)	(0/071)	
0/117	0/043	$\Delta \text{Unemployment}$
(0/039)**	(0/032)	

بررسی اثرات متغیرهای اقتصاد کلان بر نرخ فقر ...

(6). نتایج بررسی وضعیت تقارن تاثیر نرخ تورم بر

نرخ فقر روستایی و شهری در ایران

متغیر وابسته		متغیرهای توضیحی /
$\Delta \text{Ln}(\text{Urban Poverty})$	$\Delta \text{Ln}(\text{Rural Poverty})$	
0/021	0/013	$\Delta \text{Inflation}$
(0/004)***	(0/003)***	
-0/048	-0/075	$\text{DINEG} \times \Delta \text{Ln}(\text{Wage})$
(0/147)	(0/119)	
-0/104	0/030	$\text{DINEG} \times \Delta \text{Unemployment}$
(0/056)*	(0/045)	
-0/023	-0/016	$\text{DINEG} \times \Delta \text{Inflation}$
(0/007)**	(0/006)**	
0/688	0/677	R^2
1/171	2/401	DW
9/702**	8/860**	Wald - statistic

: یافته

*: معنی 10% **: معنی 5% ***: معنی 1%

نتیجه گیری و پیش

می توان دریافت که در ایران می توان از سیاست پولی و مالی کنترل نرخ فقر بهره گرفت. جا که هر یک از سیاست های کلان اقتصادی تاثیر خود را از طریق برخی از متغیرهای کلان اقتصادی بروز می دهند، باید توجه داشت که در شرایط موجود ایران، استفاده از سیاست های افزایش دهنده مردها نمی موجب کاهش نرخ فقر در ایران . اما با در نظر گرفتن تاثیرات نهی های بی کاری و تورم، تمرکز بر سیاست های تاثیرگذار بر این دو متغیر می تواند در تغییر نرخ فقر در ایران ثمر . در این بین تمرکز بر نرخ بی کاری می تواند نتایج ملموس تر و امیدوارکننده کشور به ارمغان آورد. اتخاذ سیاست بود بازار کار متضمن افزایش اشتغال در مناطق روستایی و شهری، بایستی در اولویت سیاست های کاهش نرخ فقر در ایران قرار گیرد.

توجه به سیاست‌های کاهنده (سیاست انقباضی پولی) نیز به نوبه

می‌تواند موضوع قابل توجهی در کاهش نرخ فقر در کشور باشد.

از طرف دیگر تاثیر متقارن سیکل‌های بی‌کاری بر نرخ فقر روستایی و تاثیر نامتقارن بر نرخ

های مربوطه حاکی از آن است که در مناطق روستایی کاهش درآمدهای

ایجاد در شرایط بی‌کاری و رکود اقتصادی، از طریق افزایش فرصت

شغلی در شرایط رونق اقتصاد

شهری به دلیل مواجه بودن بازار نیروی کار شهری مشکل اشتغال، این بازار توانایی جبران

و تعدیل کاهش درآمدهای ایجاد شده برای خانوارها را ندارد. توجه به بازار نیروی کار

شهری از نظر افزایش فرصت بی در اولویت قرار دارد. البته باید توجه داشت که

این موضوع به مفهوم توجه نکردن به بازار نیروی کار روستایی و کنار گذاشتن آن نیست زیرا

توجه به بازار نیروی کار روستایی و ایجاد فرصت‌های بیش‌تر شغلی در این مناطق، همواره

تاثیر بیش‌تری بر کاهش نرخ فقر نسبت به تاثیر کنترل شرایط تورمی در کشور دارد.

برانسون، دبلیو. (1373). تئوری و سیاست‌های اقتصاد کلان. شاکری، ع.

انتشارات نشر نی.

جعفری ثانی، م. (1385). بررسی توزیع زمانی و مکانی فقر و ناامنی غذایی در ایران.

پایان کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز.

(1379). بررسی عوامل م : موردی ایران.

های اقتصادی ایران 3: 135-183.

(1384). بررسی وضعیت فقر در مناطق شهری و روستایی ایران.

(1375-1382). اقتصاد کشاورزی و توسعه 49: 57-81.

(1370). بررسی ریشه‌های فقر در ایران. پایان دکتر

دانشگاه تربیت مدرس.

بررسی اثرات متغیرهای اقتصاد کلان بر نرخ فقر ...

(1382). های مقابله با فقر روستایی)

کشورهای آسیایی).

(1375). سیاست‌های حمایتی و راه‌های مقابله با فقر روستایی.

یی بررسی مسد یی

مازندرانی، م. . (1384). فقر روستایی، رو گیری آن در ایران.

علمی پژوهشی رفاه اجتماعی 4: 289-326.

شفیعی، ح. . (1384). بررسی ویژگی های فقر و تعیین درصد افراد زیر

خط فقر در مناطق روستایی: موردی استان سیستان و بلوچستان. پنجمین

کنفرانس انجمن اقتصاد کشاورزی ایران .

. و حسینی . . (1383). برآورد میزان فقر و شدت آن در گروه

مختلف شغلی خانوارهای روستایی ایران. اقتصاد کشاورزی و توسعه 45:

113-140.

. . (1378). تحلیل و بررسی فقر (مطلق و ذهنی) در استان کردستان. یان

کارشناسی ارشد اقتصاد نظری دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی دانشگاه شهید بهشتی

میرزا خانی، م. (1374). بررسی روند فقر روستایی در جامعه روستایی ایران. پایان

کارشناسی ارشد اقتصاد نظری ()

Addison, J. T. and Blackburn, M. L. (1998). Minimum wages and poverty. Department of Economics. University of South Carolina. Colombia.

Assadzadeh, A. and Paul, S. (2004). Poverty, growth and redistribution: A case study of Iran. *Review of Development Economics*. 8: 640-653.

Blank, R. M. (1993). Why were poverty rates so high in the 1980s? In D. B. Papadimitriou and E. N. Wolff, eds. *Poverty and Prosperity in the USA in the Late Twentieth Century*. New York. St. Martin's Press: 21-55.

Blank, R. M. and Blinder, A. S. (1986). Macroeconomics, income distribution, and poverty. in S. H. Danziger and D. H. Weinberg, eds., *Fighting Poverty: What Works and What Doesn't*. Harvard University Press: 180-208.

- Cutler, D. M. and Katz, L. F. (1991). Macroeconomic performance and the disadvantaged. *Brookings Papers on Economic Activity*. 2: 1-61.
- Forgha, N. G. (2006). Econometric model of poverty in Cameroon: A System estimation approach. *International Review of Business Research Papers*. 2: 30-46.
- Gujarati, D. N. (2005). Basic econometrics. Forth Edition. Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited. New Delhi.
- Gunter, B. G., Cohen, M. J. and Lofgren, H. (2005). Analysing macro-poverty linkages: An overview. *Development Policy Review*. 23: 243-265.
- Mocan, H. N. (1995). Income inequality, poverty, and macroeconomic conditions. Paper presented at the American Economic Association Meetings. Washington, D. C. January 7.
- Najafi, B. and Shooshtarian, A. (2006). Determinants of Poverty for Rural and Urban Households in Iran. 13th Annual Conference Economic Research Forum. Kuwait, 16-18 December.
- Powers, E. T. (1995). Inflation, unemployment, and poverty revisited. *Economic Review*, 31: 2-13.
- Salehi-Isfahani, D. (2006). Revolution and redistribution in Iran: poverty and inequality. Third Annual World Bank Conference on Inequality. Washington D.C.
- Seddighi, H. R., Lawler, K. A. and Katos, A. V. (2000). Econometrics: A practical approach. Routledge. London and New York.
- Sotomayor, O. J. (2006). Macroeconomic performance and poverty in Brazil. *Journal of Development Studies*, 42: 139-157.
- Vedder, R. K. and Gallaway, L. E. (2001). Does the minimum wage reduce poverty? Employment Policies Institute. Ohio University. USA.